

ΕΝΙΑΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΡΑΚΗΣ

Απόφαση του Δ.Σ. για το προσχέδιο του νόμου για την Ανώτατη Εκπαίδευση

Η κυβέρνηση μετά από σχεδόν ενάμιση χρόνο συνεχούς προ-αναγγελίας για το νέο μεσσιανικό «Διαφωτισμό» που επρόκειτο να έλθει στα Ελληνικά ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας, και αφού προετοίμασε τους πολίτες κατάλληλα κατασυκοφαντώντας και απαξιώνοντας πλήρως την πανεπιστημιακή κοινότητα, έδωσε στη δημοσιότητα ένα κακογραμμένο, πρόχειρο και νομικά προβληματικό κείμενο, το οποίο παρουσίασε ως προ-σχέδιο νόμου για την Ανώτατη Εκπαίδευση. Με μία διαδικασία παρωδία «δημόσιας διαβούλευσης» και ενώ τα αρμόδια όργανα συνδικαλιστικής εκπροσώπησης των πανεπιστημιακών, η Σύνοδος των Πρυτάνεων της χώρας και η μεγάλη πλειοψηφία των Συγκλήτων διαφωνούν, αντιλαμβάνεται τη διαφωνία ως «συναίνεση μεταξύ μας».

Το Δ.Σ. του Ενιαίου Συλλόγου ΔΕΠ Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, μπροστά στη νομοθετική πρωτοβουλία της κυβέρνησης, θεωρεί χρέος του απέναντι στο μείζον θέμα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης να επισημάνει τα παρακάτω:

Το κείμενο του προ-σχεδίου νόμου εκτός από επιμέρους σημεία του που θα αναλυθούν στη συνέχεια, αποκαλύπτει τις πραγματικές προθέσεις της κυβέρνησης και της Υπουργού Παιδείας. Δεν πρόκειται για μία προσπάθεια μεταρρύθμισης και προσαρμογής των ΑΕΙ με βάση δημοκρατικές αρχές και με σκοπό την καλλιέργεια της Παιδείας και της γνώσης, ούτε μία προσπάθεια θεραπείας των κακώς κείμενων στα Πανεπιστήμια πόσο μάλλον, δεν πρόκειται για προσπάθεια οικονομικής εξυγίανσης και εξορθολογισμού της κατανομής των πόρων του Πανεπιστημίου. Ο προτεινόμενος νόμος καταργεί Πανεπιστήμιο ως ανώτερο πεδίο καλλιέργειας και αναπαραγωγής του πνεύματος της Δημοκρατίας της ελευθερίας και του Κράτους Δικαίου και ως το μόνο πεδίο παραγωγής ουσιαστικής επιστημονικής γνώσης στην Ελλάδα. Εν τέλει καταργεί το Δημοκρατικό Δημόσιο Πανεπιστήμιο.

Αντ' αυτού με το Συμβούλιο Διοίκησης και τα υπόλοιπα διορισμένα όργανα, εισάγει το μοντέλο ιδιωτικής επιχείρησης στη διοίκηση, διάρθρωση και ανάπτυξη των πανεπιστημίων και στις σχέσεις μεταξύ των διδασκόντων και μεταξύ διδασκόντων - διδασκομένων. Όχι όμως μιας οποιασδήποτε επιχείρησης αλλά μιας επιχείρησης νεο-αποικιοκρατικού τύπου, που προάγει την υποτέλεια και το νεο-ελληνικό επαρχιωτισμό (θαυμάζοντας τους ξένους) και αναγορεύει γενικά τους Καθηγητές ιδρυμάτων του εξωτερικού εξ ορισμού καλύτερους και περισσότερο αδιάφθорους (άγνωστο με ποια λογικά κριτήρια). Αυτό το ονομάζει «διεθνοποίηση», «αριστεία» ή με άλλους κομψούς και φαινομενικά ουδέτερους όρους. Το εύρος της περιφρόνησης, της προσβολής και απαξίωσης προς την πανεπιστημιακή κοινότητα-έχει ακραίο χαρακτήρα και εξαιρετικά βίαιο, όχι μόνον για τους πανεπιστημιακούς δασκάλους, αλλά και για τους φοιτητές και για την

ευρύτερη κοινωνία. Ταυτόχρονα, με το προσχέδιο αυτό δεν επιχειρείται η αποδιάρθρωση του οποιοδήποτε πελατειακού καθεστώτος που δυστυχώς επικρατεί σήμερα σε ορισμένες πανεπιστημιακές λειτουργίες. Αλλά **το υπάρχον πελατειακό σύστημα μετασχηματίζεται**, γίνεται συγκεντρωτικό και ελκυστικό για τους ιδιώτες και ξένους που καλούνται να συμμετέχουν στο «πείραμα», χωρίς καμία εξισορροπητική δυνατότητα ελέγχου τους.

Με το προ-σχέδιο νόμου, ως μη ελκυστικές για την αγορά, **καταδικάζονται οριστικά σε θάνατο οι κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες**, αυτές δηλαδή οι επιστήμες που ιστορικά κατ' εξοχήν συνέβαλαν στην καλλιέργεια του δημοκρατικού πνεύματος, στην επιστημονική κοινωνική και ιστορική έρευνα και στη διατήρηση της συνέχειας της συλλογικής μνήμης και αυτοσυνείδησης, στοιχεία που εν τέλει κάθε αυταρχικό σύστημα επιβουλεύεται, όπως άλλωστε έχει αποδειχθεί και από την πορεία των επιστημών αυτών και στη χώρα μας παλαιότερα.

Σε ότι αφορά τη νεο-αποικιοκρατική ιδιωτικοποίηση του Δημόσιου Πανεπιστημίου επισημαίνουμε ξανά, ότι η εμπειρία άλλων χωρών έδειξε πως η κρίση στην Ανώτατη Εκπαίδευση οξύνθηκε ακόμη περισσότερο μετά την θεσμοθέτηση του επιχειρηματικού μοντέλου. **Η αγοραία λειτουργία των πανεπιστημίων έφερε θεαματική υποβάθμιση στις σπουδές και ανυπέρβλητα εμπόδια στην ερευνητική δραστηριότητα, αποδιάρθρωσε τα επιστημονικά κριτήρια εξέλιξης των μελών ΔΕΠ και μετέτρεψε την επιστημονική έρευνα σε εμπόρευμα πλήρως ελεγχόμενο από τους ιδιώτες. Οδήγησε έτσι στην ουσιαστική υποβάθμιση των πανεπιστημίων και στη σχεδιασμένη ανάδειξη ελάχιστων εξ αυτών –ως ιδρυμάτων «Αριστείων»:** αυτά ήταν τα ιδρύματα που συγκέντρωσαν και το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας, της οποίας, όμως, η χρηματοδότηση και τα πορίσματα ελέγχονται πλήρως από τις επιχειρήσεις. Η προοπτική αυτή για την Ελλάδα προβάλλει με περισσότερη ακόμα οξύτητα, καθώς στην πραγματικότητα η σχέση με τους «επιστήμονες του εξωτερικού» **διαμορφώνει το έδαφος, για να γίνουν τα ελληνικά ΑΕΙ παραρτήματα ξένων πανεπιστημίων και φορείς τύπου ιδιωτικού ΚΕΚ και οι φοιτητές «πελάτες».**

Μέσα από τις ευέλικτες σχέσεις εργασίας που το προσχέδιο νόμου του Υπουργείου προβλέπει (αρθ. 23) **καταργείται το υπάρχον εργασιακό καθεστώς στα ΑΕΙ. Στο εξής το κράτος θα παρέχει έναν κατώτατο μισθό και η περαιτέρω αύξηση των αποδοχών του διδάσκοντα, θα έχει επιδοματικό χαρακτήρα,** και θα εξαρτάται από τα προγράμματα που θα φέρει στο πανεπιστήμιο και φυσικά άτυπα (καθώς ο νόμος δεν προβλέπει κάτι) και από τις σχέσεις του με τον Καθηγητή (μία φιγούρα που αναδεικνύεται σε Δεσπότη των μελών ΔΕΠ) και το Συμβούλιο Διοίκησης μέσω **διαδοχικών ανεξέλεγκτων «αξιολογήσεων» στις οποίες θα υποβάλλεται.**

Με την κατάργηση των Τμημάτων (μια ρύθμιση που έρχεται κατευθείαν από την Μπολώνια), **διασπάται η ενότητα των επιστημονικών αντικειμένων** και οι συνέπειες για φοιτητές (κυρίως) είναι καταστροφικές. Ανάμεσα στα άλλα, το πλαίσιο που προκύπτει από την κατάργηση των Τμημάτων παρουσιάζει το χαρακτηριστικό ότι αφενός βάζει το φοιτητή να «θέλει» και να «ξέρει» (με ποια κριτήρια άραγε;) τι πρέπει να κάνει, για να συγκροτήσει το δικό του ιδιαίτερο επιστημονικό πρόγραμμα σπουδών(!). και αφετέρου, δεν τον θεωρεί ικανό και

ώριμο να μετέχει στα όργανα Διοίκησης του Πανεπιστημίου. Είναι πράγματι αξιοπρόσεκτο το γεγονός, ότι **οι φοιτητικές παρατάξεις** συχνά χειραγωγήθηκαν εκφυλιζόμενες (σωρευτικά ή εναλλακτικά) σε διαμεσολαβητές ανάμεσα σε κόμματα, τη διοίκηση και τα ΔΕΠ. Η πρακτική αυτή που καλλιεργήθηκε από τα ίδια τα κόμματα και που εκτός των άλλων κατέστρεψε τις ψυχές των νεαρών αυτών ανθρώπων, τώρα (σε μια περίοδο που η απαξίωση της πολιτικής καθιστά τις παρατάξεις άχρηστες για ορισμένους) χρησιμοποιείται ως πρόσχημα για να τεθούν οι φοιτητές εκτός, οποιαδήποτε συμμετοχής στα κοινά. Ταυτόχρονα, είναι προφανές ότι το μοντέλο διοίκησης θα δημιουργήσει και ένα πρότυπο φοιτητή ανάλογο με τη διοίκηση. Οι φοιτητές όχι μόνον θα απομακρυνθούν από τη συστηματική καλλιέργεια ενός επιστημονικού αντικειμένου και θα γίνουν περισσότερο ευάλωτοι σε συγκυριακές αλλαγές στην αγορά εργασίας, αλλά θα έχουν και ένα ιδεολογικό έλλειμμα δημοκρατίας. Ταυτόχρονα, οι διατάξεις για τα συγγράμματα ολοκληρώνει το έργο.

Τα ευλύγιστα προγράμματα εξυπηρετούν τις ευλύγιστες σχέσεις εργασίας και εξατομικεύουν τα εργασιακά δικαιώματα των αποφοίτων, με αποτέλεσμα η συντριπτική πλειοψηφία των πτυχιούχων να μην μπορεί να διεκδικήσει συλλογικά αξιοπρεπή αμοιβή και απασχόληση και να σύρεται στην ατομική επαιτεία.

Επιπλέον η **κατάργηση των Τμημάτων εντάσσεται στο συνολικό πρότυπο κατάργησης της αυτοδιοίκησης και του ακαδημαϊκού χαρακτήρα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης**. Δηλαδή, καταργείται η δυνατότητα της ακαδημαϊκής κοινότητας να αποφασίζει για το πανεπιστήμιο της. Υποτιμάται πλήρως ότι η Δημοκρατία στην κοινωνία και ή ελεύθερη καλλιέργεια και προαγωγή της Επιστήμης είναι μια ‘πράξη μύησης’ που μαθαίνεται και στην πράξη, βιωματικά.

Η κατάργηση της βαθμίδας του Λέκτορα αποτελεί άλλη μία ‘καινοτομία’ του νόμου επειδή έτσι αποψιλώνονται τα Πανεπιστήμια από υποστηρικτικό δυναμικό βάσης, χωρίς να προβλέπεται πουθενά η αντικατάστασή τους από άλλο ερευνητικό και διδακτικό προσωπικό που να συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία της ακαδημαϊκής κοινότητας, ως οι λέκτορες απλά να ήταν πλεονάζοντες στα ελληνικά ΑΕΙ.

Η πρόβλεψη για πρόσληψη δυναμικού που απλά θα κάνει μαθήματα (αντί δηλαδή των Λεκτόρων) **δημιουργεί ένα στρώμα ανθρώπων με χαμηλές επιστημονικές προσδοκίες και άμεσα εξαρτημένο από τη Διοίκηση**. Αυτό σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 18παρ 4 για την αξιολόγηση των καθηγητών και αναπληρωτών καθηγητών και το αρθ. 20 παρ.1 **για την εκλογή σε θέση καθηγητή, καθηγητών ξένων ΑΕΙ για πέντε χρόνια χωρίς (όπως φαίνεται) να είναι ανάγκη να παραιτηθούν από την θέση τους στο ΑΕΙ του εξωτερικού**, εξασφαλίζει την αναπαραγωγή ενός πανεπιστημιακού status quo πλήρως ανεξέλεγκτου και άκρως προβληματικού. Το κάδρο συμπληρώνει η **αξιολόγηση (αρθ. 18) των καθηγητών και αναπληρωτών από μέλη άλλων ιδρυμάτων** (του εσωτερικού ή του εξωτερικού), που εκτός από αντισυνταγματική προσλαμβάνει πειθαρχικό χαρακτήρα και μετατρέπεται έτσι σε ένα μηχανισμό χειραγωγησης του αξιολογούμενου και έξωθεν παρέμβασης στην αυτοδιοίκηση του πανεπιστημίου.

Ταυτόχρονα με την πρόβλεψη θέσπισης αμειβομένων καθηγητών τριών ταχυτήτων (πλήρους και αποκλειστικής, πλήρους και μερικής απασχόλησης), χωρίς περιορισμούς συμμετοχής στα όργανα, εξασφαλίζεται η διατήρηση του τίτλου (και η συναίνεση στο νόμο) σε όσους το επιθυμούν για να μπορούν να τον «αξιοποιούν» στην ελεύθερη αγορά ή στις ελίτ του δημοσίου.

Η αλλαγή του τρόπου εισαγωγής στα πανεπιστήμια που προωθεί η κυβέρνηση και η συρρίκνωση της διάρκειας σπουδών είναι προφανές ότι γίνεται για οικονομικούς και άλλους λόγους και όχι για τη διευκόλυνση της πρόσβασης της νεολαίας στα πανεπιστήμια. Η αλλαγή αυτή θα δημιουργήσει ασφυκτικές καταστάσεις στη λειτουργία των πανεπιστημίων και του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού τους. Το αποτέλεσμα θα είναι να ενταθούν οι ταξικοί φραγμοί στη νεολαία γιατί το νέο θεσμικό πλαίσιο θα δημιουργήσει πρόσθετους οικονομικούς φραγμούς γι' αυτήν.

Το ελληνικό Πανεπιστήμιο δεν έχει ανάγκη τους καλοπληρωμένους «ξένους σωτήρες» για να σωθεί. Η χώρα διαθέτει ένα ιδιαίτερα αξιόλογο επιστημονικό δυναμικό που μπορεί να προσφέρει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και να συμβάλει αποφασιστικά στο ξεπέρασμα της κρίσης στην Ανώτατη Εκπαίδευση και γενικότερα στην Παιδεία.

Απαιτούμε από την κυβέρνηση να μην καταθέσει το υπό νομοθέτηση νέο θεσμικό πλαίσιο.

-Καλούμε τους συναδέλφους, τους φοιτητές και τους εργαζόμενους στα πανεπιστήμια στη δημιουργία ενός ενιαίου μετώπου παιδείας ενάντια στην κατάθεση του προ-σχεδίου νόμου.

-Καλούμε την τοπική και την Ελληνική κοινωνία στο σύνολό της να συμπαρασταθεί στον αγώνα των Πανεπιστημιακών εναντίον του νόμου, επειδή πρόκειται για τα δικά της παιδιά που πρέπει να σπουδάσουν σε ένα ελεύθερο, ανοικτό στον επιστημονικό διάλογο δημόσιο πανεπιστήμιο.

-Η υπόθεση της Ανώτατης Εκπαίδευσης είναι υπόθεση όλων μας.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου, Αλεξανδρούπολη 19-7-2011.

